

กองทัพไทยกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความมั่นคงชายแดนแบบ
องค์รวมกับประเทศเพื่อนบ้าน : กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดสระแก้ว

The Royal Thai Armed Forces and the Effective
Management for Border Security with neighboring Countries
using holistic approach: Case Study of the Special Economic
zone in Sa Kaeo Province

บทความวิจัย

นาวาอากาศเอก ภูมิใจ เลขสุนทรการ
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
E-mail : poomjai24@yahoo.com
นางสาวสุนทรภรณ์ มะโน
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
E-mail : manosiri.j@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ที่ใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะของปัญหาในการวิจัย (Nature of the research problem) เป็นการให้ความสำคัญกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้ว วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้ ๑) เพื่อประเมินนโยบายของภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ๓) เพื่อศึกษาบทบาทของภาครัฐต่อการจัดการในการเพิ่มประสิทธิภาพเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้วและ ๔) เพื่อศึกษาบทบาทของกองทัพไทยในพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วโดยดำเนินการเก็บรวบรวมโดยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interviews) และการทำแบบสอบถาม (Questionnaires) ประชากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม/ประชาชนทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานของรัฐบาล ภายใต้การขับเคลื่อนของจังหวัดสระแก้ว โดยมีผู้ว่าราชการเป็นประธานแต่เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการพร้อมกันหลายพื้นที่ ดังนั้น การดำเนินการหลักจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก ซึ่งในการปฏิบัติงานได้ประสบปัญหาในเรื่องของการแปลงนโยบายมาสู่ภาคปฏิบัติ เนื่องจากเป็นลักษณะของโครงการจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค ขาดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สิทธิประโยชน์ของ

ผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุน ในการลงทุนยังขาดความชัดเจน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องมีการให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจโดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มีการบริหารแบบมีอาชีพ รวมทั้งควรให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีบทบาทร่วมในการกำหนดนโยบาย โดยเป็นการบูรณาการงานภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาทำงานด้วยกัน เพื่อแก้ไขปัญหาการติดขัดด้วยเรื่องระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการสำหรับบทบาทของกองทัพไทยในพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทย – กัมพูชา ในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีหน่วยงานทางความมั่นคงหลายหน่วยงานในกองทัพให้การดูแลเพราะเป็นพื้นที่ชายแดนที่มีความมั่นคงสูงเพราะมีความใกล้ชิดกับประเทศกัมพูชา สำหรับกระทรวงกลาโหมมีบทบาทหน้าที่ตามแนวชายแดนที่ดำเนินการในปัจจุบันคือ หมู่บ้านป้องกันชายแดน ดูแลเรื่องกับระเบิด และความมั่นคงทางด้านการค้ามนุษย์และยาเสพติด ซึ่งเป็นบทบาทหลักตามที่ได้รับมอบหมาย แต่สำหรับจากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วในปัจจุบันผู้รับผิดชอบหลักคือกระทรวงมหาดไทย สำหรับกระทรวงกลาโหมโดยกองทัพเพียงแต่สนับสนุนระบบการบริหารจัดการตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

คำสำคัญ : กองทัพไทย, การเพิ่มประสิทธิภาพ, การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดนแบบองค์รวม, เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

Abstract

This research employs a ‘mixed methodology’ which utilizes both qualitative research and quantitative research in order to investigate the nature of the research problem. It reiterates the significance of the border management of the special economic zone in Sa Kaeo Province.

The objectives of this research includes 1) to evaluate the state policies in the border management of the special economic zone in Sa Kaeo Province 2) to examine the factors which could potentially contribute to the efficiency of the border management of the special economic zone in Sa Kaeo province 3) to examine the role of the state in managing the efficiency of the special economic zone in Sa kaeo province 4) to study the role of the Thai army in the Cambodian-Thai border in regards to the management of the special economic zone in Sa Kaeo province through ‘mix methodology’ and quantitative and qualitative research. The data has been gathered through discussions held between ‘focus groups’ and ‘in-depth interviews’ as well as questionnaires conducted by experts and any field officers involved in the special economic zone in Sa Kaeo province. Statistical information and its analysis has also been utilized to form this analysis.

Findings of the research

The special economic zone in Sa Kaeo province is currently under the management of the government as well as the local administration of the Sa Kaeo province. The local governor predominantly oversees the projects currently being run in the regions involved. As such, these projects serve to contribute towards the foundations of the special economic zone. Numerous difficulties have been encountered, including changes in the policies and the details of the projects being managed from the central administration. These issues can be tackled through the distribution of

bureaucratic power to the local field, thus lending the local administration with more influence and power to manage and develop projects independently. Other stakeholders should also be allowed to assume more prominent roles in the management of the special economic zone. Likewise, the profits and roles of the investors and stakeholders still remain obscure and vague. This will, in turn, solve any management problems and alleviate the practical constraints placed upon the Thai Army being based in the Cambodian-Thai border and the special economic zone in Sa Kaeo province. As of now, relations between Thailand and Cambodia in Sa Kaeo province are being managed by several agencies within the Thai Army due to the high security nature of the area and its proximity with Cambodia. The Ministry of Defence also has the responsibility of managing defensive villages amongst the border, tackling issues regarding explosives and issues of human trafficking and drugs. Nevertheless, The Ministry of Interior assumes the greatest role in managing the special economic zone in Sa Kaeo province, with the Ministry of Defence and the Thai Royal Army merely assuming supporting roles and performing the duties assigned to them.

Keywords : Thai Royal Army, increased efficiency, holistic security, special economic zone in Sa Kaeo Province

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้แถลงยุทธศาสตร์สำคัญ ๙ ด้าน เพื่อใช้เป็นหลักเป็นแนวทาง

ในการปฏิรูปและพัฒนาประเทศให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยในยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมจึงเกิดการผลักดันให้เกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจขึ้น เพื่อให้มีการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในระยะแรกได้มีการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจจำนวน ๕ จังหวัด ได้แก่ ตาก มุกดาหาร สระแก้ว ตราด และสงขลา และในระยะที่สอง ๕ จังหวัด คือ กาญจนบุรี เชียงราย หนองคาย นครพนม และนราธิวาส ซึ่งมีเป้าหมายคือ เพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศ กระจายความเจริญสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การพัฒนา และเสริมสร้างความมั่นคง โดยมีกลยุทธ์ดำเนินงาน ๓ ประการ ได้แก่ ๑) สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เน้นพัฒนาฐานการลงทุน โดยสิทธิประโยชน์พิเศษ จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับกิจกรรม ๒) สนับสนุน SMEs ไทยและส่งเสริมให้เกิดการลงทุนต่อเนื่องในพื้นที่และในประเทศเพื่อนบ้าน ๓) จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน เน้นการแก้ปัญหาและใช้ประโยชน์แรงงานต่างด้าว และตั้งศูนย์รวบรวมและรับซื้อสินค้าเกษตรแก้ปัญหาหลักลอบนำเข้า (ทำเนียบรัฐบาล ๒๕๕๗)

ซึ่งจากการที่ประเทศไทยมีภูมิประเทศที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค และมีแนวชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านถึง ๕,๕๐๐ กิโลเมตร ซึ่งในพื้นที่ชายแดนดังกล่าวยังคงมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและอธิปไตยของชาติ เช่น ปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดนที่ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดนอีกมาก โดยเฉพาะชายแดนด้านไทย – กัมพูชา ซึ่งทำให้เกิดการเผชิญหน้าด้วยกำลังทหารในพื้นที่บางจุด เช่น บริเวณปราสาทเขาพระวิหาร เป็นต้น รวมทั้งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรที่

สามารถพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยมีจุดอ่อนปรนการค้า และจุดผ่านแดนชั่วคราวอีกหลายจุดที่รอการจัดระเบียบเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับศักยภาพและโอกาส และดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนป้องกันประเทศ และปัญหาการกำหนดสถานะบุคคล ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมาย และกฎระเบียบดำเนินการตามขั้นตอนที่ชัดเจนแล้วก็ตามแต่ยังคงมีปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานกำหนดสถานะบุคคล โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบอพยพจากประเทศรอบบ้านเข้ามาอยู่อาศัยกับญาติในชุมชนและหมู่บ้านชายแดนของไทยเพิ่มขึ้น และปัญหาเจ้าหน้าที่รัฐของไทยและผู้เกี่ยวข้องบางกลุ่มอาศัยช่องว่างของกฎระเบียบทุจริตในหน้าที่โดยเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อช่วยให้ผู้ไม่มีสถานะบุคคลได้รับสัญชาติไทยโดยไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ (สมช, ๒๕๕๖:๔๗ - ๔๙)

ในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ไม่ได้มีความเกี่ยวพันเฉพาะมิติทางด้านเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่ได้เกี่ยวพันกับมิติอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะมิติทางด้านความมั่นคง ดังนั้นกองทัพบกในฐานะที่เป็นหน่วยงานในมิติด้านความมั่นคงจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็น Soft Power ที่สามารถดำเนินความสัมพันธ์และความมั่นคงระหว่างประเทศให้ดำเนินควบคู่กันได้โดยปราศจากความระแวงแคลงใจต่อการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น การเรียนรู้กระบวนการขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้านชายแดน และการรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากรจากหน่วยงานในภาคเศรษฐกิจ และภาคสังคมวัฒนธรรม จึงจะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของกองทัพบกในด้านการบริหารจัดการชายแดนมีพื้นฐานมาจากการบูรณาการองค์ความรู้อย่างเป็นองค์รวมและรอบคอบยิ่งขึ้นส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกับหน่วยงานในภาคส่วนอื่น ๆ และไม่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยตระหนักถึงประโยชน์ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

จังหวัดสระแก้วที่จะสามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมถึงสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ คณะผู้วิจัย จึงได้ทำการวิจัย เรื่อง “กองทัพบกไทยกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความมั่นคงชายแดนแบบองค์รวมกับประเทศเพื่อนบ้าน : กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว” เพื่อให้การดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. วิธีการเก็บข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร บทความ หนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือทั่วไป วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ยังมีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพบกในการจัดการด้านความมั่นคงชายแดน

- การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการได้ข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดน ๒ แหล่ง คือการประชุมสัมมนาความมั่นคงสู่อาเซียนครั้งที่ ๑ - ๔ ประจำปี ๒๕๕๗ และการประชุมสัมมนาความมั่นคงสู่อาเซียนครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๕๘ เรื่องการเสริมสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาใช้ประกอบ

- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interviews) เป็นการวิจัยเชิงลึกเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้อง กับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งภาคเอกชน ทั้งหอการค้าจังหวัดสระแก้ว ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว จำนวน ๑๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังความคิดเห็น ทศนคติ และ

ข้อเสนอแนะจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สำหรับประเด็นคำถามอยู่ในลักษณะคำถามปลายเปิด กล่าวคือเป็นการเปิดโอกาสหรือเป็นการให้อิสระแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็น ทศนคติได้อย่างอิสระ

- การทำแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติการในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมทั้งประชาชนทั่วไป จำนวน ๑๐๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก แบบสอบถาม และสมุดจดบันทึก ซึ่งก่อนการออกแบบและสร้างแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางคณะผู้วิจัยได้มีการร่วมประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสังกัดศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จนสามารถออกแบบและสร้างแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม แล้วเสร็จสมบูรณ์ โดยคณะผู้วิจัยได้มีการนำหลักการ กรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามาเป็นแนวทางสำหรับการตั้งประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก ประเด็นคำถามในแต่ละข้อจะอยู่ในลักษณะคำถามปลายเปิด สำหรับสาระสำคัญของเนื้อหาในแบบสอบถามคณะผู้วิจัยฯ มุ่งเน้นบทบาทของกองทัพกับการเพิ่มประสิทธิภาพความมั่นคงชายแดนแบบองค์รวมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำมาสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความศักยภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

๓. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

- การวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการ ๑) วิเคราะห์เนื้อหา/การดำเนินงานของภาครัฐในการดำเนินโครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๒) วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์/การสนทนากลุ่ม/การสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๓) วิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความมั่นคงชายแดน ในกรณีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

การวิจัยในเชิงปริมาณ วิเคราะห์ผลข้อมูลสถิติ ร้อยละ โดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อประเมินนโยบายศึกษาปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาบทบาทของกองทัพไทยในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ซึ่งคณะผู้วิจัยได้มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย คือการให้ความสำคัญกับการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน ๓ ฝ่าย คือ ภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาสังคม โดยใช้หลักของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ซึ่งเน้นใน ๔ ขั้นตอน คือ ๑. ความจำเป็นพื้นฐาน ๒. ผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุน ๓. การตัดสินใจ ๔. การลดขั้นตอนให้ง่ายขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเชิงกลยุทธ์ และการจัดการที่ยืดหยุ่นประสงค์เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การประเมินนโยบายของภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน

ประเด็นความซับซ้อนของกระบวนการในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ภาครัฐการมีความคิดเห็นว่ามีมีความซับซ้อนมาก (ร้อยละ ๖๕.๖) ส่วนภาคเอกชนมีความคิดเห็นว่ามีมีความซับซ้อนมาก (ร้อยละ ๕๓.๔) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามีมีความซับซ้อนปานกลาง (ร้อยละ ๕๒.๖) แต่อย่างไรก็ตามบางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ๓) วิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทของกองทัพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความมั่นคงชายแดน ในกรณีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

มีความซับซ้อนมาก (ร้อยละ ๓๙.๔) ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสามภาคส่วนมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่ากระบวนการในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความซับซ้อนในระดับมาก

ความจำเป็นในการเก็บรายได้เพิ่มเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงสภาพพื้นที่ในการรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แสดงให้เห็นว่าทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีความเห็นว่าการจัดเก็บรายได้เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่นั้น ความจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ภาคเอกชน (ร้อยละ ๕๓.๓) ภาคประชาสังคม (ร้อยละ ๕๓.๓) และภาคราชการ (ร้อยละ ๗๑.๙) แสดงให้เห็นว่าประเด็นการจัดเก็บรายได้เพิ่มยังไม่ใช่ประเด็นเร่งด่วนในการจัดทำเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในการลงทุนเพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น การให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีส่วนในการเพิ่มผลผลิตมีความแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการขนส่งสู่ตลาดเป็นอันดับแรก (ร้อยละ ๖๖.๗) และให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชนเป็นลำดับสุดท้าย (ร้อยละ ๔๓.๓) ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญมากกับระบบขนส่งทั้งหมด (ร้อยละ ๖๐.๕) และทรัพยากร (วัตถุดิบ) (ร้อยละ ๖๐.๕) เป็นลำดับแรก และให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชนเป็นลำดับสุดท้าย (ร้อยละ ๓๖.๙) ภาคราชการให้ความสำคัญมากกับระบบขนส่งทั้งหมด (ร้อยละ ๘๑.๓) เป็นลำดับแรก และให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชนเป็นลำดับสุดท้าย (ร้อยละ ๕๙.๓) จะเห็นได้ว่าในการลงทุนเพื่อจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ทั้งสามภาคส่วนให้ความสำคัญกับระบบการขนส่ง ทรัพยากร (วัตถุดิบ) แรงงาน และระบบสาธารณูปโภค (น้ำ/ประปา/ไฟฟ้า/โทรศัพท์) เป็นลำดับแรกและให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชนเป็นลำดับสุดท้าย

ในการดำเนินการในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพมีการให้ความสำคัญกับประเด็นใดในการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับประเด็นภาษีเป็นอันดับแรก (ร้อยละ ๕๖.๗) ส่วนประเด็นธรรมาภิบาลภาครัฐ (ลดการคอร์รัปชัน) ให้ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย (ร้อยละ ๔๓.๔) ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับแหล่งเงินทุนเป็นลำดับแรก (ร้อยละ ๔๗.๓) และให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี/เทคนิคการบริหารจัดการเป็นลำดับสุดท้าย (ร้อยละ ๓๔.๓) ภาคราชการให้ความสำคัญกับแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี/เทคนิคการบริหารจัดการและภาษีเป็นลำดับแรก (ร้อยละ ๗๘.๒) และให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลภาครัฐ (ลดการคอร์รัปชัน) (ร้อยละ ๖๘.๘) เป็นลำดับสุดท้าย จะเห็นได้ว่าการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความสามารถในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพทั้งสามภาคส่วนให้ความสำคัญกับภาษีและแหล่งเงินทุนเป็นลำดับแรก

๑.๒ ด้านผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุน

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเอกชนมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๔๖.๖) ภาคราชการมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๐) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๕.๓) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในสองภาคแรกมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือระดับมาก แต่ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นการให้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ในการเปิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเอกชนมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๓.๔) ภาคราชการมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๙.๔) ภาคประชาสังคมมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๐)

จะเห็นว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ให้การสนับสนุนในการเปิดเป็น เศรษฐกิจพิเศษในระดับมาก

ประเด็นการให้ความสำคัญกลไกตลาด ในประเด็นการเปิดเสรีทางการค้าภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๓.๓) ภาคประชาสังคมมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๕.๓) ภาคราชการมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๖๒.๕) จะเห็นว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ มีการให้ความสำคัญกลไกตลาด ในประเด็นการเปิดเสรีทางการค้าในระดับมาก

ประเด็นการให้ความสำคัญกลไกตลาดใน ประเด็นการแทรกแซงจากภาครัฐ ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๐) ภาคประชาสังคมมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๗.๙) สำหรับภาคราชการนั้นมีความคิดเห็น แตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๙) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาคประชาสังคมมีความ คิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ การให้ความสำคัญกลไก ตลาดในประเด็นการแทรกแซงจากภาครัฐ ในระดับมาก แต่ราชการกลับให้ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นการให้ความสำคัญกลไกตลาด ในประเด็นมีความคุ้มค่าในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรองรับกลไกการตลาด ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญ มาก (ร้อยละ ๖๐) ภาคราชการมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๙.๔) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็น แตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๐) ซึ่งจะเห็น ได้ว่าในภาคเอกชน และภาคราชการมีความคิดเห็นไปใน ทางเดียวกัน คือ การให้ความสำคัญกลไกตลาดในประเด็น มีความคุ้มค่าในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับ กลไกการตลาดในระดับมาก แต่ภาคประชาสังคมกลับให้ ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นผู้ประกอบการ/นักลงทุนมี ส่วนในการแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาเขตเศรษฐกิจ

พิเศษให้เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลภาคเอกชนมีการ ให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๖๖.๖) ภาคราชการ มีการให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๕๙.๔) ภาค ประชาสังคมมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๒.๖) จะเห็นว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ผู้ประกอบการ/นักลงทุนมีส่วนในการแก้ปัญหาเพื่อให้ สามารถพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เกิดขึ้นตามนโยบาย ของรัฐบาลในระดับมาก

ประเด็นกลไกทางการตลาดมีส่วนในการ แก้ปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาลภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญ ระดับมาก (ร้อยละ ๖๐) ภาคราชการมีการให้ความสำคัญ ระดับมาก (ร้อยละ ๕๙.๔) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นม ีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยม ีความคิดเห็นว่ามีการให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๒.๖) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาค ราชการมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ กลไกทางการ ตลาดมีส่วนในการแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในระดับมาก แต่ภาคประชาสังคมกลับให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เท่านั้น

ประเด็นข้าราชการมีส่วนในการแก้ ปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาลได้ ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญ ระดับมาก (ร้อยละ ๕๖.๗) ภาคประชาสังคมมีการให้ ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๕๐) สำหรับภาคราชการนั้นม ีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยม ีความ คิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๙) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ข้าราชการมีส่วน ในการแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลได้ในระดับมาก แต่ภาค ราชการกลับให้ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นศักยภาพของจังหวัดสระแก้ว ทางด้านกลไกการตลาดสามารถผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๔๖.๗) ภาครัฐมีการให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๕๙.๔) ภาคประชาสังคมมีความคิดเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๕๐) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ศักยภาพของจังหวัดสระแก้วทางด้านกลไกการตลาดสามารถผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ในระดับมาก

๑.๓ ด้านการตัดสินใจ

ประเด็นท้องถิ่นมีส่วนในการเสนอความคิดและร่วมตัดสินใจในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๕๐) ภาครัฐมีการให้ความสำคัญระดับมาก (ร้อยละ ๔๖.๗) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๗.๙) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาครัฐมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ท้องถิ่นมีส่วนในการเสนอความคิดและร่วมตัดสินใจในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับมาก แต่ภาคประชาสังคมกลับให้ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นความสำเร็จของเศรษฐกิจพิเศษ มีการให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ แตกต่างกันไป มีรายละเอียดดังนี้ภาคเอกชนให้ความสำคัญกับประเด็นผู้ประกอบการ (ร้อยละ ๕๖.๖) เป็นอันดับแรก และให้ความสำคัญกับประเด็นข้าราชการ/หน่วยงานในระดับจังหวัด (ร้อยละ ๔๖.๖) เป็นลำดับสุดท้าย ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับประเด็นผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ (ร้อยละ ๔๗.๔) เป็นอันดับแรก และให้ความสำคัญกับประเด็นข้าราชการ/หน่วยงานในระดับจังหวัด (ร้อยละ ๓๔.๓) เป็นลำดับสุดท้าย ภาครัฐให้ความสำคัญกับประเด็นผู้ประกอบการ (ร้อยละ ๖๕.๖) เป็นอันดับแรก และให้ความสำคัญกับประเด็นข้าราชการ/หน่วยงานในระดับจังหวัด (ร้อยละ ๕๐) เป็นลำดับสุดท้าย จะเห็นได้ว่า

ทั้งสามภาคส่วนมีการให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการเป็นอันดับแรก และให้ความสำคัญกับประเด็นข้าราชการ/หน่วยงานในระดับจังหวัดเป็นลำดับสุดท้าย

ประเด็นในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ นั้น ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีการวางแผนหรือประชุมสัมมนากันภาคเอกชนมีความเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๔๐) และภาครัฐมีความเห็นในระดับมาก (ร้อยละ ๗๑.๙) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๗.๔) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาครัฐมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีการวางแผนหรือประชุมสัมมนากันในระดับมาก แต่ภาคประชาสังคมกลับให้ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น

ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนได้ดีขึ้น ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๔๖.๗) ภาคประชาสังคมมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๕๐) ภาครัฐมีการให้ความสำคัญมาก (ร้อยละ ๔๖.๙) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนได้ดีขึ้นในระดับมาก

ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพของงานภาคเอกชนมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๗) และภาครัฐมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๙) สำหรับภาคประชาสังคมนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่ามี การให้ความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ ๔๗.๔) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคเอกชน และภาครัฐมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพของงานได้ในระดับปานกลาง ส่วนภาคประชาสังคมมีความเห็นว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพของงานได้ในระดับมาก

ประเด็นนโยบายการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นนโยบายที่ทำให้เป็นรูปธรรมนั้นมีประสิทธิภาพ ภาคเอกชนมีการให้ความสำคัญระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๓.๓) ภาคประชาสังคมมีการให้ความสำคัญระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๗.๙) ภาคราชการมีการให้ความสำคัญระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๓.๑) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ นโยบายการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นนโยบายที่ทำให้เป็นรูปธรรมนั้นมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ประเด็นหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความชัดเจน ภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๓.๓) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๒.๖) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๓.๘) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพในการจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความชัดเจนในระดับปานกลาง

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุนกับแรงงานภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๖.๗) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๕.๓) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๓.๑) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุนกับแรงงานในระดับปานกลาง

ประเด็นปัญหาการขาดแคลนแรงงานของพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๐) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๐.๕) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๓.๘) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานของพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีในระดับปานกลาง

๑.๔ ด้านการลดขั้นตอนให้ง่ายขึ้น

ประเด็นกระบวนการของภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความรวดเร็ว ภาคประชาสังคมมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๗.๙) และภาคราชการมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๙) สำหรับภาคเอกชนนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่าการให้ความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ ๕๐) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคประชาสังคมและภาคราชการมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ กระบวนการของภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความรวดเร็วได้ในระดับปานกลาง ส่วนภาคเอกชนมีความเห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยพัฒนาคุณภาพของงานได้ในระดับมาก

ประเด็นความเพียงพอของงบประมาณของภาครัฐในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๗) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๗.๙) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๖.๓) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ความเพียงพอของงบประมาณของภาครัฐในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมีในระดับปานกลาง

ประเด็นบุคลากรภาครัฐที่ทำการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับมอบอำนาจในการตัดสินใจ ภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๓.๓) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๗.๘) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๙) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ บุคลากรภาครัฐที่ทำการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับมอบอำนาจในการตัดสินใจมีในระดับปานกลาง

ประเด็นขบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปได้อย่างเป็นรูปธรรม

สะดวก รวดเร็ว ภาคประชาสังคมมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๗๓.๗) และภาคราชการมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๙.๔) สำหรับภาคเอกชนนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่าการให้ความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ ๔๖.๗) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคประชาสังคมและภาคราชการมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ ขบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปได้อย่างเป็นรูปธรรม สะดวก รวดเร็ว ในระดับปานกลาง ส่วนภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีความเป็นรูปธรรมและรวดเร็วในระดับมาก

ประเด็นการควบคุมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีความสูญเปล่าของงบประมาณและเวลา ภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๐) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๓.๒) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๖.๓) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ การควบคุมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีความสูญเปล่าของงบประมาณและเวลาในระดับปานกลาง

ประเด็นมีการมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับหน่วยงานท้องถิ่น/จังหวัด ภาคเอกชนมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๐) ภาคประชาสังคมมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๕.๘) ภาคราชการมีความเห็นว่ามีในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๖๕.๖) จะเห็นได้ว่าในทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นไปในทางเดียวกัน คือ มีการมอบอำนาจการตัดสินใจให้กับหน่วยงานท้องถิ่น/จังหวัดมีในระดับปานกลาง

ประเด็นการมอบอำนาจให้กับประชาชน/สังคมในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ภาคประชาสังคมมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๕.๓) และภาคราชการมีความเห็นในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๕๖.๓) สำหรับภาคเอกชนนั้นมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากสองภาคส่วนแรก โดยมีความคิดเห็นว่าการให้ความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ ๔๖.๗) ซึ่งจะเห็นได้ว่าในภาคประชา

สังคมและภาคราชการมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน คือ การมอบอำนาจให้กับประชาชน/สังคมในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในระดับปานกลาง ส่วนภาคเอกชนมีความเห็นว่าการให้ความสำคัญในพื้นที่มีส่วนร่วมในระดับมาก

๒. ปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

สำหรับประเด็นที่กลุ่มเป้าหมายต้องการมากที่สุดคือ การสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพของการจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว คือ ทางด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เนื่องจากมีความเชื่อว่าจะทำให้คนในสระแก้วมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดสระแก้วยังไม่ได้มีความแน่ใจว่าโครงการที่จะเกิดขึ้นนั้นจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตคุณภาพของคนสระแก้วได้อย่างแท้จริงมากน้อยเพียงใด และจะมีวิธีการอย่างไรในการคุ้มครองสิทธิ ผลประโยชน์ของชาวสระแก้ว เพื่อให้เข้าถึงผลประโยชน์อย่างแท้จริง เนื่องจากในพื้นที่ที่ได้มีการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนั้น ได้ถูกนายทุนมากว้านซื้อที่ดินไปเป็นจำนวนมาก รวมทั้งความกังวลในประเด็นผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจตามมาด้วย เนื่องจากการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ ระบบการบำบัดน้ำและการปล่อยน้ำเสีย เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่เห็นความเป็นรูปธรรมของนโยบาย ซึ่งในปัจจุบันเป็นการดำเนินการเฉพาะในส่วนของจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น นอกจากนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างเพียงพออีกด้วย

๓. บทบาทของภาครัฐต่อการจัดการในการเพิ่มประสิทธิภาพเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วเป็นโครงการระดับนโยบายที่รัฐบาลมีการสั่งการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย มีความ

เห็นว่าภาครัฐมีความพร้อมในการจัดการให้การสนับสนุนในการเปิดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะจังหวัดสระแก้วมีศักยภาพเพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ เนื่องจากกลไกการตลาดที่ยังคงมีการขยายตัว สภาพภูมิประเทศมีความเหมาะสม รวมถึงมีการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างจริงจัง ซึ่งเมื่อเกิดการจัดตั้งเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วได้จริงก็จะเกิดความคุ้มค่าแต่ปัจจุบันเกิดการแทรกแซงจากภาครัฐ โดยเฉพาะความคิดเห็นจากภาคเอกชนมีความเห็นว่าการแทรกแซงจากภาครัฐมีมากเกินไป แต่ในขณะที่ภาคราชการและภาคประชาสังคมมีความเห็นว่าการแทรกแซงของภาครัฐเป็นไปตามระบบที่สมควรจะเป็น

ซึ่งถึงแม้ว่าบทบาทของภาครัฐมีความจำเป็นมากในการขับเคลื่อนนโยบายก็ตาม แต่กลไกทางการตลาดและการขับเคลื่อนของภาคเอกชนและภาคประชาสังคมก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน แต่ในปัจจุบันท้องถิ่นไม่ได้มีบทบาทในการตัดสินใจมากนัก เนื่องจากเป็นนโยบายจากส่วนกลาง ดังนั้นในการประชุมแต่ละครั้งจึงเป็นการรับทราบนโยบายรวมทั้งความก้าวหน้าของโครงการเท่านั้น

๔. บทบาทของกองทัพไทยในพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

เนื่องจากในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทย – กัมพูชา อยู่ในเกณฑ์ดี โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันว่า จะไม่นำประเด็นปัญหาที่มีต่อกันทั้งกรณีพิพาทปราสาทพระวิหาร กรณีปัญหาเส้นเขตแดน รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ มาเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนำไปสู่ความร่วมมือที่จะเสริมสร้างให้พื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา เป็นพื้นที่แห่งมิตรภาพ สันติภาพ ความสงบสุข และความร่วมมือในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนไทย – กัมพูชา ที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนมีความอยู่ดีกินดีมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – กัมพูชา ยังมีประเด็นปัญหาที่มีความอ่อนไหวและละเอียดอ่อนอยู่หลายประเด็น ที่อาจจะส่งผลกระทบ

ต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้ทุกเมื่อ ซึ่งทั้งสองฝ่ายจำเป็นต้องหาวิธีที่จะช่วยกันประคับประคองและรักษาบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีในปัจจุบันให้มั่นคงและยั่งยืนตลอดไป ซึ่งบทบาทหน้าที่ของกองทัพไทยกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการชายแดนในปัจจุบันนี้แบ่งได้ออกเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการชายแดนเพื่อความมั่นคงของประเทศ ดังนี้

๑) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งหมู่บ้านสีขาวปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด นอกจากนั้นยังจะร่วมมือกับกองทัพกัมพูชา ในการส่งกำลังพลเข้ามาฝึกอบรมด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในไทย เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

๒) สนับสนุนให้ส่งบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขของกองทัพกัมพูชา มาฝึกศึกษาและดูงานทางการแพทย์และสาธารณสุข ณ ศูนย์อำนวยการแพทย์พระมงกุฎเกล้า เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสนับสนุนให้โรงพยาบาลตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา มีความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อสำคัญอย่างใกล้ชิด

๓) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในทุกระดับของจังหวัดตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน – นักศึกษา กัมพูชา เพิ่มมากขึ้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับบุคคลเหล่านั้นได้เข้ามาศึกษาต่อในไทยมากยิ่งขึ้น

๔) สนับสนุนให้กองทัพไทยและกัมพูชา มีความร่วมมืออย่างแน่นแฟ้นในการบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในประเทศทั้งสอง นอกจากนั้น จะสนับสนุนให้กำลังพลของทั้งสองกองทัพ มีโอกาสร่วมการฝึกบรรเทาสาธารณภัยเป็นประจำทุกปี

๕) มุ่งส่งเสริมให้กำลังพลทุกระดับในกองทัพกัมพูชา ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ทางทหารของกองทัพไทยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำลังพล

เข้ามารับการฝึกอบรมและดูงานด้านการพัฒนาอาชีพจาก
หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดน
ไทย – กัมพูชา เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการ
ปฏิบัติงาน และการพัฒนาประเทศต่อไป

๖) สนับสนุนให้กองทัพกัมพูชามีการ
แลกเปลี่ยนความร่วมมือในการฝึกศึกษาและดูงานเกี่ยวกับ
การต่อต้านการก่อการร้ายกับศูนย์ปฏิบัติการต่อต้าน
การก่อการร้ายสากลของกองทัพไทย เพื่อนำความรู้และ
ประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ต่อไป

๗) สนับสนุนให้กองทัพเรือไทยและ
กองทัพเรือกัมพูชามีความร่วมมือในการรักษาความ
ปลอดภัยทางทะเล โดยมุ่งเน้นให้มีความร่วมมือในการ
ลาดตระเวนร่วมทางทะเลอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
เพื่อตรวจตราและสกัดกั้นการก่ออาชญากรรมทางทะเล

๘) การดำเนินโครงการหมู่บ้านป้องกัน
ตนเองชายแดน (โครงการหมู่บ้าน ปชด.) เป็นโครงการ
ที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรไทยที่ได้รับ
ผลกระทบจากการสู้รบบริเวณแนวชายแดน จากกองกำลัง
ภายนอกประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบป้องกัน
ประเทศตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบ
การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ เพื่อสร้างความกินดีอยู่ดี มีความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความ
หวงแหนแผ่นดินและป้องกันการอพยพทั้งถิ่นฐาน เพื่อการ
พัฒนาชนบท พื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

๙) การปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบนำพาแรงงานชาวกัมพูชาลักลอบ
เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก็มีการกวาดล้างและปราบปราม
อย่างจริงจังโดยเน้นไปที่ขบวนการนำพาซึ่งบางส่วนก็เป็น
ขบวนการค้ามนุษย์ มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้การปราบปรามอาชญากรรม
ข้ามชาติและการปราบปรามการค้ามนุษย์สัมฤทธิ์ผลมาก
ที่สุด

๑๐) การปราบปรามการลักลอบตัดไม้
ในปัจจุบันกระบวนการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ชายแดนมี

ความรุนแรงมากขึ้น และแม้ว่าเจ้าหน้าที่ทหารได้พยายาม
สกัดกั้นด้วยการลาดตระเวนตรวจสอบพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
แล้วก็ตาม อาจเป็นเพราะผลประโยชน์และมูลค่าไม้ที่สูงขึ้น
ทั้งนี้ กลุ่มลักลอบตัดไม้ได้ใช้วิธีจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธเพื่อ
คุ้มกันการลักลอบตัดไม้ทำให้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้เกิด
การปะทะระหว่างทหารไทยกับกองกำลังดังกล่าวตามแนว
ชายแดนอยู่เป็นระยะ ซึ่งทางกองทัพได้แก้ปัญหาโดยการ
ประสานแจ้งข้อมูลและมีความร่วมมือกันกับหน่วยทหาร
ของกัมพูชาที่ดูแลพื้นที่อย่างใกล้ชิด

๔.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ
ชายแดนเพื่อการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจ
พิเศษจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

๑) การเก็บกู้วัตถุระเบิด เนื่องจากพื้นที่
บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา ยังมีระเบิด – ทุ่นระเบิด
ตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก จึงอาจไม่ปลอดภัยต่อประชาชน
ของทั้งสองประเทศที่จะทำกิจกรรมบริเวณชายแดน ดังนั้น
กองทัพไทยและกองทัพกัมพูชาจึงมีความร่วมมือในการ
เก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดสระแก้ว –
จ.บันเตียเมียนเจย ซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจใกล้
แนวชายแดนไทย – กัมพูชา โดยแต่ละฝ่ายต่างแยกดำเนินการ
ในพื้นที่ใกล้เขตพัฒนาเศรษฐกิจของตนเอง โดยมีการ
ประสานการปฏิบัติระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การ
จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรม

๒) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์รับซื้อ
ผลผลิตทางการเกษตรจากกัมพูชาในพื้นที่ทุกจังหวัดตาม
แนวชายแดนไทย – กัมพูชา โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดที่มี
การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยจะนำร่องสนับสนุน
ให้ กองกำลังบูรพาร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
จัดตั้งศูนย์รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากกัมพูชาในพื้นที่
อ.ตาพระยา และ อ.คลองหาด จังหวัดสระแก้ว เป็นพื้นที่แรก
เพื่อนำเข้ามาแปรรูป และส่งผลผลิตไปยังท่าเรือ
แหลมฉบัง จ.ชลบุรี สำหรับส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ
ต่อไป

๓) สนับสนุนให้มีการดำเนินการยกระดับจุดผ่านแดนต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกื้อกูลและอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดน การท่องเที่ยว การสัญจรข้ามแดน ฯลฯ โดยจะมุ่งเน้นการป้องกันปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มิให้เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับจุดผ่านแดน

๔) จัดระเบียบแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาในพื้นที่ชายแดนให้เข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อสวัสดิการ และผลประโยชน์ของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งลดปัญหาแรงงานผิดกฎหมายในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา

๕) สนับสนุนการดำเนินการตามโครงการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) บริเวณพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งจะช่วยเหลือเกษตรกรให้ผลผลิตทางการเกษตรจากกัมพูชาสามารถส่งจำหน่ายออกสู่ตลาด และมีวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรมในไทย

สรุปผลการวิจัย

๑. การประเมินนโยบายของภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้าม และตำบลปไร่ อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร โดยทั้ง ๔ ตำบล มีพื้นที่รวมกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ การแก้ปัญหาเรื่องแรงงาน ซึ่งในปัจจุบันมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงมีแนวความคิดว่าต้องมีจุดรองรับแรงงานให้อยู่บริเวณตามแนวชายแดนเท่านั้น เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องแรงงานสามารถทำได้ง่าย สำหรับแรงงานที่สามารถพิสูจน์สัญชาติได้ และได้ดำเนินการ

ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อกำหนดของกระทรวงแรงงาน กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทยนั้น สามารถเดินทางมาทำงานในประเทศไทยได้ รวมถึงแรงงานที่มาทำงานในลักษณะเข้าไป - เย็นกลับ หรือเข้ามาทำงานตามฤดูกาล

๑.๒ เป้าหมายสำคัญของการกำหนดพื้นที่เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้ชาวสระแก้วมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ลดรายจ่าย ขยายโอกาส และลดช่องว่างระหว่างรายได้ของประชาชน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

๑.๓ ปัญหาการแออัดของจุดผ่านแดน จังหวัดสระแก้วยังมีชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านมีระยะทางยาวถึง ๑๖๕ กิโลเมตร รวมทั้งมีการติดต่อการค้าระหว่างประเทศที่จะเชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม โดยในปี ๒๕๕๗ มีมูลค่าการค้าชายแดนมากกว่า ๗๐,๐๐๐ ล้านบาท มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้จุดผ่านแดนบริเวณด่านคลองลึก มีความแออัดจากปริมาณรถบรรทุกสินค้า ตลอดจนประชาชนเป็นจำนวนมากที่รอคิวจะข้ามไปยังประเทศกัมพูชา ซึ่งต้องใช้เวลานานและเสียโอกาสทางการแข่งขัน ดังนั้นรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีทำเลที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางการค้า การขนส่ง เชื่อมโยงภูมิภาคอินโดจีน จึงต้องเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์เพื่อให้สามารถกระจายสินค้าได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มขึ้นจำนวน ๒ จุด คือ บริเวณจุดผ่านแดนบ้านหนองเอี่ยน ตำบลท่าข้าม และจุดผ่านแดนบ้านไร่ อำเภออรัญประเทศ ซึ่งสำหรับการเปิดจุดผ่านแดนบ้านหนองเอี่ยน อยู่ระหว่างการพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ และเป็นจุดรับน้ำของทั้งจังหวัดสระแก้วและฝั่งกัมพูชา หากเปิดจุดผ่านแดนดังกล่าว จะต้องวางโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบเพื่อมิให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในบริเวณตัวเมืองอรัญประเทศได้ ส่วนพื้นที่ตำบลบ้านไร่เป็นพื้นที่ที่มีภูมิประเทศเหมาะสมสำหรับการเปิดจุดค้าขาย

กับประเทศกัมพูชา แต่พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีปัญหาเรื่องพื้นที่ทับซ้อน โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และกองทัพบก ร่วมหารือกับประเทศกัมพูชา เพื่อทำบันทึกข้อตกลง “ทั้งสองประเทศจะไม่กล่าวถึงแนวเขตพื้นที่ทับซ้อน” แต่จะพูดเฉพาะการแสวงหาประโยชน์ทางด้านการค้าขายร่วมกัน

๑.๔ การพัฒนาอุตสาหกรรม คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้กำหนดกิจการเป้าหมายสำหรับพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ๙ กลุ่มกิจการ คือ ๑. อุตสาหกรรมเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง ๒. อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง ๓. อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน ๔. อุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ ๕. อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน ๖. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ๗. กิจการโลจิสติกส์ ๘. นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ ๙. กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดสระแก้วได้จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (One Stop Service: OSS) ขึ้น ณ บริเวณชั้น ๒ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นศูนย์บริการข้อมูลด้านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับนักลงทุนมาสอบถามข้อมูล ซึ่งในอนาคตจังหวัดมีเป้าหมายที่จะให้ศูนย์ OSS สามารถเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น การขออนุญาตจดทะเบียนแรงงาน การอนุมัติ/อนุญาตการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานของรัฐบาล ภายใต้การขับเคลื่อนของจังหวัดสระแก้ว โดยมีผู้ว่าราชการเป็นประธาน แต่เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการพร้อมกันหลายพื้นที่ ดังนั้น การดำเนินการหลักจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นเป็นอันดับแรก

๒. ปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

๒.๑ การประสบปัญหาในเรื่องของการแปลงนโยบายมาสู่ภาคปฏิบัติ เนื่องจากเป็นลักษณะของโครงการจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค ดังนั้นการดำเนินงานจึงเป็นลักษณะของการสั่งการจากบนลงล่าง รวมทั้งการดำเนินการในบางประเด็นจะเป็นในลักษณะมีต้นนโยบาย แต่ไม่มีแนวปฏิบัติให้ดำเนินการ

๒.๒ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ยังมีลักษณะไม่ดีพอ การดำเนินการส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่ภาครัฐเท่านั้น ดังนั้นควรมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเพื่อรองรับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะพื้นที่อีกด้วย

๒.๓ สิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการ/ผู้ลงทุนในการลงทุนยังขาดความชัดเจน และไม่ดึงดูดนักลงทุน เนื่องจากปัจจุบันสิทธิที่ให้เป็นการนำเอาสิทธิประโยชน์ตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) หรือ Board of Investment (BOI) สำหรับเขตนิคมอุตสาหกรรมมาใช้ จึงไม่เป็นการดึงดูดใจนักลงทุนมากไปกว่าเดิม รวมทั้งในบริเวณพื้นที่ชายแดนยังคงเป็นพื้นที่ประกาศกฎอัยการศึกซึ่งจะกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนได้

๒.๔ การลดขั้นตอนให้ง่ายขึ้น ในประเด็นนี้สาระสำคัญส่วนใหญ่อยู่ในระบบราชการ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่ระดับปฏิบัติจะสามารถตัดสินใจเองได้ จึงต้องมีการแก้ปัญหาในระดับนโยบาย ซึ่งปัญหาในระบบราชการในปัจจุบันได้ฝังรากลึกมาในสังคมไทยนับร้อยปี ยังคงส่งผลต่อความเชื่อถือของประชาชน โดยการผลักการกระตุ้นใจการบริหารราชการต่าง ๆ ให้ราชการเป็นผู้ตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว

๓. บทบาทของภาครัฐต่อการจัดการในการเพิ่มประสิทธิภาพเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ซึ่งหากต้องการเพิ่มประสิทธิภาพให้การดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ควรต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ การให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๓.๒ การบริหารแบบมืออาชีพ ซึ่งในกรณีพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว หมายถึง การกำหนดรูปแบบให้มีความชัดเจน ว่าจะเป็นในรูปแบบใด เพราะการกำหนดรูปแบบดังกล่าวจะส่งผลต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ในการให้การสนับสนุน การก่อตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการบริหาร ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องเป็นส่วนที่ ปฏิบัติงานแยกออกจากงานราชการประจำ โดยมีผู้ว่าการ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ตัดสินใจดำเนินการควรจัด เตรียมบุคลากรเป็นการเฉพาะเพื่อรองรับภาระงานในการ พัฒนาเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอีกด้วย

๓.๓ ควรให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีบทบาท ร่วมในการกำหนดนโยบาย จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งเขต พัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นการกำหนดรายละเอียด โดยสภาพณ์โดยไม่มีภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนในการระดม ความคิด ดังนั้นแนวคิดส่วนใหญ่ยังเป็นอยู่ในระบบราชการ ซึ่งจากการไม่ได้บูรณาการงานภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาทำงาน ด้วยกัน ดังนั้นในขั้นตอนการปฏิบัติงานจึงประสบปัญหา ติดขัดด้วยเรื่องระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของทางราชการ

๔. บทบาทของกองทัพไทยในพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่าง ไทย - กัมพูชา ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีหน่วยงานทาง ความมั่นคงหลายหน่วยงานในกองทัพให้การดูแลเพราะ เป็นพื้นที่ชายแดนที่มีความมั่นคงสูงเพราะมีความใกล้ชิดกับ ประเทศกัมพูชา สำหรับกระทรวงกลาโหมมีบทบาทหน้าที่ ตามแนวชายแดนที่ดำเนินการในปัจจุบันคือ หมู่บ้านป้องกัน ชายแดนดูแลเรื่องกับระเบิดและความมั่นคงทางด้านการค้า มนุษย์และยาเสพติด ซึ่งเป็นบทบาทหลักตามที่ได้รับ มอบหมาย แต่สำหรับจากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดสระแก้วในปัจจุบันผู้รับผิดชอบหลักคือ กระทรวงมหาดไทย สำหรับกระทรวงกลาโหมโดยกองทัพ

เพียงแต่สนับสนุนระบบการบริหารจัดการตามที่ได้รับ มอบหมายเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการตั้งโครงการแบบบนลงล่าง ดังนั้นจึงประสบปัญหาในเรื่องของการแปลงนโยบายมาสู่ ภาคปฏิบัติ เนื่องจากเป็นลักษณะของโครงการจากส่วน กลางสู่ภูมิภาค ดังนั้นการดำเนินงานจึงเป็นลักษณะของ การสั่งการจากบนลงล่าง รวมทั้งเป็นการดำเนินนโยบาย โดยกระทรวงมหาดไทย แต่ในขณะที่พื้นที่จังหวัดสระแก้วนั้น มีหน่วยงานสังกัดกระทรวงต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นจึง ประสบปัญหาในการดำเนินงานโครงการให้เป็นรูปธรรมที่ ชัดเจน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในงานวิจัยคือ หากต้องมีการดำเนินงานโดยโครงการในลักษณะนี้ การวางนโยบาย จากส่วนกลางควรมีความเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และมีแนว ปฏิบัติที่ให้ส่วนภูมิภาคสามารถดำเนินการได้ รวมทั้งต้อง มีความยืดหยุ่นเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถปรับตัวให้เข้ากับ พื้นที่ของตนเองได้

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการบริหาร การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่น ๆ ตามประกาศ ของรัฐ เนื่องจากการมีบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค อาจส่งผลให้เกิดผลการศึกษาที่แตกต่างกัน รวมทั้งประเด็น การบริหารระบบราชการไทยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก และต้องใช้ระยะเวลานานในการปรับเปลี่ยนและ แก้ไขปัญหา โดยผลการดำเนินนโยบายในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งไม่สามารถประเมินถึงความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวของนโยบายได้ในช่วงระยะอันสั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินความคืบหน้าของผลการนำ นโยบายไปปฏิบัติทั้งสามขั้นตอน คือ ๑) ก่อนการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ๒) ระหว่างการปฏิบัตินโยบาย และ ๓) หลังการนำนโยบายไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

- กรมกิจการชายแดนทหารกองบัญชาการกองทัพไทย. (๒๕๕๗). ปัจจัยความสำเร็จในการนำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือชายแดน ไทย – กัมพูชา (ระดับ GBC) ไปสู่การปฏิบัติ: คำแนะนำแนวทางการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกัมพูชา. กรุงเทพฯ.
- ทำเนียบรัฐบาล. (๒๕๕๗). ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.). สืบค้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๘, จาก <http://www.thaigov.go.th/th/news1/>
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๗). สรุปการสัมมนาความมั่นคงสู่อาเซียนฯ ครั้งที่ ๑ – ๔ ปี ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหยาบสื่อและการพิมพ์.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๘). เอกสารสรุปการสัมมนาความมั่นคงสู่อาเซียน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เรื่อง การเสริมสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : บริษัท ไทภูมิ พับลิชชิง จำกัด.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๘). เอกสารสรุปการสัมมนาความมั่นคงสู่อาเซียน ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เรื่อง การเสริมสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : บริษัท ไทภูมิ พับลิชชิง จำกัด.
- สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (๒๕๕๗). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.